EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 30.3.2006
KOM(2006) 145 galutinis

2006/0048 (CNS)

Pasiūlymas

**TARYBOS IR Į TARYBĄ SUSIRINKUSIŲ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ SPRENDIMAS**

**Dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo pasirašymo ir laikino taikymo**

Pasiūlymas

**TARYBOS IR Į TARYBĄ SUSIRINKUSIŲ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ SPRENDIMAS**

**Dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo sudarymo**

(pateiktos Komisijos)

# AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

## 1) PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo buvo deramasi pagal 2004 m. gruodžio mėn. Tarybos suteiktą įgaliojimą.

- **Bendrosios aplinkybės**

Remiantis įgaliojime nustatytais derybų nurodymais, dėl Maroko susitarimo teksto, kurį pirmosios transporto ministrų *Euromed* konferencijos, įvykusios 2005 m. gruodžio 15 d. Marakeše proga parafavo viceprezidentas Barrot ir Maroko įrangos ir transporto ministras p.Ghellab, buvo susitarta *ad referendum* 2005 m. gruodžio 14 d. baigiamojo derybų etapo metu. Susitarimą numatyta pasirašyti pirmojoje 2006 m. pusėje.

- **Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos**

Pasiūlymo srityje nėra jokių galiojančių nuostatų.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Maroko susitarimas yra pirmasis žingsnis stiprinant Europos bendrijos ir ES kaimyninių šalių ryšius aviacijos srityje, kaip nustatyta Komisijos komunikate COM(2005)79 galutinis „Bendrijos išorės politikos aviacijos srityje darbotvarkės rengimas“.

## 2) KONSULTAVIMASIS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO ĮVERTINIMAS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

*Konsultacijų metodai, pagrindiniai analizuoti sektoriai ir bendras respondentų aprašymas*

Visą derybų laiką Komisijai pagalbą teikė Konsultacinis forumas, atstovaujantis aktyviai dalyvaujantiems sektoriaus atstovams.

*Atsakymų santrauka ir kaip į juos buvo atsižvelgta*

Dalyvaujant Konsultaciniam forumui, buvo surengti daugiau kaip 6 posėdžiai, kurių metu buvo parengtas esamas susitarimo projektas. Į visas pastabas buvo tinkamai atsižvelgta.

- **Ekspertų žinių kaupimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Susitarimas yra priemonė kiek įmanoma aukščiausiam Maroko ir Europos Sąjungos požiūrių suartėjimo laipsniui pasiekti, sprendžiant svarbius aviacijos sektoriaus ekonominius, socialinius ir aplinkos klausimus:

Ekonominis: susitarimu numatoma, kad Maroko oro vežėjai priims tokius pat saugos, saugumo ir konkurencijos standartus, kaip ir Bendrijos oro vežėjai;

Aplinkos: Marokas taip pat priims visus aviacijos sektoriui taikomus aplinkos teisės aktus;

Socialinis: Marokas taip pat priims su aviacija susijusius Europos standartus, taikomus socialiniams reikalams.

Siekiant nedelsiant imtis veiksmų atsiradus nukrypimams, numatytos apsaugos priemonės.

**3) TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI**

- **Siūlomų veiksmų santrauka**

Atsižvelgiant į pažangią Maroko ir Europos Sąjungos ryšių būklę, Maroko susitarimu bus prisidėta prie Maroko susisiekimo rinkos tolydaus integracijos proceso į Europos bendrąją rinką dviem etapais, visuomet grindžiamais trimis aviacijos išorės politikos ramsčiais: reguliavimo priemonių suderinimu (EB aviacijos teisės aktų integravimas, dalyvavimas Bendro Europos dangaus koncepcijoje), tinkamai organizuota tiksline technine pagalba (naudojantis tokiomis priemonėmis, kaip PAST) ir kiek įmanoma platesniu rinkos atvėrimu. Tokiu būdu būtų suformuota komercinė aplinka be apribojimų, kurioje veiklos vykdytojai nevaržomi galėtų priimti komercinius sprendimus ir veiklai taikytų aukščiausius skrydžių saugos, aviacijos saugumo, aplinkos ir vartotojų apsaugos standartus.

- **Teisinis pagrindas**

80 straipsnio 2 dalis kartu su 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos pirmuoju sakiniu ir 300 straipsnio 4 dalimi

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas tik tuomet, jeigu pasiūlymas nepriklauso išskirtinei Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali tinkamai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl toliau nurodytos (-ų) priežasties (-čių).

Europos ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių susitarimas oro susisiekimo srityje nėra tik susitarimas, kuriuo atveriamos Susitariančiųjų Šalių rinkos, nes juo taip pat numatoma aviacijos teisės aktus plačiai derinti su Bendrijos taisyklėmis ir kitais teisės aktais, įskaitant saugos, ekonomikos teisės aktus, o ypač konkurencijos įstatymus, oro eismo srautų vadybą ir vartotojų apsaugą. Susitarimu būtų galima

palaipsniui atverti Maroko ir ES rinkas, abiejų Susitariančiųjų Šalių keleiviams ir pramonės sektoriaus atstovams tuo suteikiant esmines galimybes. Galiausiai, šis susitarimu rodomas konkretus pavyzdys, kas gali būti pasiekta bendradarbiaujant Europos ir Vidužemio jūros šalims.

Bendrijos veiksmai leis geriau pasiekti pasiūlymo tikslus dėl toliau nurodytos (-ų) priežasties (-čių).

Pagal susitarimą jo sąlygos vienu metu galios 25 valstybėms narėms, be diskriminavimo taikančioms tokias pačias taisykles, naudingas visiems Bendrijos oro vežėjams nepriklausomai nuo jų valstybinės priklausomybės, galioja 25 valstybėms narėms. Dabar šie oro vežėjai nevaržomi gali vykdyti skrydžius iš visų Europos Sąjungos vietovių į visas Maroko teritorijoje esančias vietoves.

Rinkos galimybės taip pat padidės: šiuo metu, esant maždaug 31 milijonui Maroko gyventojų ir 450 milijonų Europos Sąjungos gyventojų, metinis oro eismo srautų augimas jau dabar sudaro apie 7%. Panaikinus visus keleivių vietų skaičiui taikomus apribojimus, organizuojant Maroko ir ES susisiekimą, rinka gali susidomėti nauji dalyviai ir gali atsirasti galimybės skraidyti į oro uostus, kuriais naudojamasi retai. Naujos bendram kodui ir orlaivių nuomai su įgulomis taikomos laisvės oro vežėjams suteiks naujas galimybes ir išplėtos rinką.

Be to, aviacijos teisės aktų suderinimas gali būti pasiektas tik Bendrijos lygmeniu, jeigu Bendrijos taisyklės ir kiti teisės aktai būtų įtraukti į susitarimo taikymo sritį.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas proporcingumo principą atitinka dėl toliau nurodytos(-ų) priežasties(-čių).

Siekiant svarstyti su susitarimo įgyvendinimu susijusius klausimus ir spręsti apie naujųjų teisės aktų integravimą į jį, 1 etape įsteigiama jungtinė institucija. Jungtinis komitetas sieks, kad susitarimas būtų vystomas, nagrinės jo socialinius klausimus ir ekonominius pasiūlymus, susijusius su nuosavybe ir kontrole. Jungtinį komitetą sudarys Komisijos ir valstybių narių atstovai.

Be to, valstybės narės tarptautinio oro susisiekimo srityje ir toliau atliks tradicines administracines užduotis, bet pagal vienodai taikomas bendrąsias taisykles.

- **Priemonių pasirinkimas**

Siūlomos priemonės: kitos.

Kitos – priemonės būtų netinkamos dėl toliau nurodytos (-ų) priežasties (-čių).

Dvišaliai oro susisiekimo ryšiai gali būti reguliuojami tik tarptautiniais susitarimais.

**4) POVEIKIS BIUDŽETUI**

Pasiūlymas neturi jokio poveikio Bendrijos biudžetui.

## 5) PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Imitacija, bandymų etapas ir pereinamasis laikotarpis**

Pasiūlymui skirtas pereinamasis laikotarpis buvo arba bus nustatytas.

- **Europos ekonominė erdvė**

Siūlomas aktas yra susijęs su EEE ir todėl turėtų būti jai taikomas.

Pasiūlymas

**TARYBOS IR Į TARYBĄ SUSIRINKUSIŲ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ SPRENDIMAS**

**Dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo pasirašymo ir laikino taikymo**

(Tekstas svarbus EEE)

**EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR Į TARYBĄ SUSIRINKĘ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,**

Atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 80 straipsnio 2 dalį, kartu su 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos pirmuoju sakiniu ir 300 straipsnio 4 dalimi,

kadangi:

(1) Komisija Bendrijos ir valstybių narių vardu derėjosi su Maroko Karalyste dėl Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo (toliau – „Susitarimas“);

(2) 2005 m. gruodžio 14 d. susitarimas buvo parafuotas Marakeše;

(3) Bendrija ir valstybės narės susitarimą turėtų pasirašyti ir laikinai taikyti, numatant, kad jis gali būti sudarytas vėliau;

(4) Siekiant, kad Bendrija ir valstybės narės galėtų dalyvauti Jungtinio komiteto, įsteigto susitarimo 21 straipsniu, veikloje ir spręsti ginčus pagal susitarimo 22 straipsnį, taip pat įgyvendinti tam tikras šio susitarimo nuostatas, įskaitant tas, kurios susijusios su apsaugos priemonėmis, skrydžių laisvių užtikrinimu, jų atšaukimu ir tam tikrais saugos ir saugumo klausimais, būtina nustatyti procedūrines priemones.

NUSPRENDĖ

*1 straipsnis (Pasirašymas)*

Tarybos pirmininkas įgaliojamas paskirti asmenį, kuriam suteikiama teisė Bendrijos vardu pasirašyti Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimą numatant, kad jis gali būti sudarytas vėliau. Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

*2 straipsnis (Laikinasis taikymas)*

Kol įsigalios, Bendrija ir valstybės narės susitarimą laikinai taiko nuo jo pasirašymo dienos.

*3 straipsnis ( Jungtinis komitetas)*

1. Bendrijai ir valstybėms narėms Jungtiniame komitete, įsteigtame pagal šio susitarimo 21 straipsnį, atstovauja Komisijos ir valstybių narių atstovai.

2. Dėl Bendrijos ir valstybių narių susitarimo priedų dalinių pakeitimų, visais su šio susitarimo 6 ir 7 straipsniais susijusiais klausimais ir visais kitais klausimais, priklausančiais išskirtinai Bendrijos kompetencijai, Jungtiniame komitete užimtiną poziciją nustato Komisija. Visose kitose instancijose Bendrijos poziciją kvalifikuota balsų dauguma nustato Taryba, atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą.

3. Bendrijos ir valstybių narių pozicija Jungtiniame komitete atstovauja Komisija.

*4 straipsnis (Arbitražas)*

1. Bendrijai ir valstybėms narėms Komisija atstovauja arbitražo procesuose pagal šio susitarimo 22 straipsnį.

2. Sprendimą sustabdyti privilegijų taikymą pagal šio susitarimo 22 straipsnio 6 dalį priima Taryba atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

3. Apie visus kitus tinkamus veiksmus, kurių turėtų būti imtasi pagal šio susitarimo 22 straipsnį Bendrijai priklausančios kompetencijos klausimais sprendžia Komisija padedama Tarybos paskirto specialaus valstybių narių atstovų komiteto.

*5 straipsnis (Apsaugos priemonės)*

1. Sprendimą imtis apsaugos priemonių pagal šio susitarimo 23 straipsnį savo iniciatyva ar valstybei narei paprašius priima Komisija padedama Tarybos paskirto specialaus valstybių narių atstovų komiteto.

2. Jei valstybė narė Komisijos prašo taikyti apsaugos priemones, prašymui pagrįsti ji pateikia Komisijai būtiną informaciją. Komisija, reaguodama į prašymą, per vieną mėnesį ar, ypatingos skubos atvejais, per 10 darbo dienų priima sprendimą ir apie jį praneša Tarybai ir valstybėms narėms. Bet kuri valstybė narė Komisijos sprendimą Tarybai gali perduoti per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie tą sprendimą dienos. Per vieną mėnesį nuo perdavimo dienos Taryba gali priimti kitokį sprendimą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

*6 straipsnis (Skrydžių laisvės)*

1. Apie visus sprendimus, kuriuos ketinama priimti pagal šio susitarimo 3 ar 4 straipsnį, valstybės narės Komisijai praneša iš anksto.

2. Jei Komisija bet kuriuo metu nusprendžia, kad sprendimas, kurį valstybė narė priėmė arba ketina priimti pagal šio susitarimo 3 ar 4 straipsnį, yra nesuderinamas su susitarimu, ji supažindina valstybę narę su šiuo sprendimu ir prašo imtis tinkamų veiksmų, kad sprendimas būtų suderintas su susitarimu. Komisija apie tokį sprendimą informuoja Tarybą ir kitas valstybes nares. Bet kuri valstybė narė gali perduoti Komisijos sprendimą Tarybai per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie tą sprendimą dienos. Per vieną mėnesį nuo perdavimo dienos Taryba gali priimti kitokį sprendimą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

*7 straipsnis (Sauga)*

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visus pagal šio susitarimo 13 straipsnį jų pateiktus ar gautus prašymus ar perspėjimus.

*8 straipsnis (Saugumas)*

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visus pagal šio susitarimo 14 straipsnį jų pateiktus ar gautus prašymus ar perspėjimus.

Priimta Briuselyje,

*Tarybos vardu*
*Pirmininkas*

2006/0048 (CNS)

Pasiūlymas

**TARYBOS IR Į TARYBĄ SUSIRINKUSIŲ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ SPRENDIMAS**

**Dėl Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo sudarymo**

**EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR Į TARYBĄ SUSIRINKĘ EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,**

Atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 80 straipsnio 2 dalį kartu su 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos pirmuoju sakiniu ir 300 straipsnio 3 dalies pirmąja pastraipa ir 300 straipsnio 4 dalimi

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

kadangi:

(1) Bendrijos ir valstybių narių vardu Komisija derėjosi su Maroko Karalyste dėl Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimo (toliau – „Susitarimas“);

(2) Susitarimas buvo pasirašytas.....;

(3) Susitarimą turėtų patvirtinti Bendrija ir valstybės narės;

(4) Siekiant, kad Bendrija ir valstybės narės galėtų dalyvauti Jungtinio komiteto, įsteigto susitarimo 21 straipsniu, veikloje ir spręsti ginčus pagal susitarimo 22 straipsnį, taip pat įgyvendinti tam tikras šio susitarimo nuostatas, įskaitant tas, kurios susijusios su apsaugos priemonėmis, skrydžių laisvių užtikrinimu, jų atšaukimu ir tam tikrais saugos ir saugumo klausimais, būtina nustatyti organizacinę tvarką.

NUSPRENDĖ

*1 straipsnis (Patvirtinimas)*

1. Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Maroko Karalystės Europos ir Vidužemio jūros šalių oro susisiekimo susitarimas tvirtinamas Bendrijos vardu. Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2. Užbaigusios visas susitarimui įsigalioti reikalingas vidaus procedūras, valstybės narės Tarybos sekretoriatui perduoda diplomatinį raštą, numatytą šio susitarimo 29 straipsnyje.

3. Tarybos pirmininkas įgaliojamas paskirti asmenį, kuriam suteikiama teisė Bendrijos ir valstybių narių vardu perduoti Maroko Karalystei diplomatines notas, numatytas susitarimo 29 straipsnyje.] *[remiamasi susitarimo su JAV 25 straipsniu, kurį teisės tarnyba siūlo įrašyti į 29 straipsnį]*

*2 straipsnis ( Jungtinis komitetas)*

1. Bendrijai ir valstybėms narėms Jungtiniame komitete, įsteigtame pagal šio susitarimo 21 straipsnį, atstovauja Komisijos ir valstybių narių atstovai.

2. Dėl Bendrijos ir valstybių narių susitarimo priedų dalinių pakeitimų, visais su šio susitarimo 6 ir 7 straipsniais susijusiais klausimais ir visais kitais klausimais, priklausančiais išskirtinai Bendrijos kompetencijai, Jungtiniame komitete užimtiną poziciją nustato Komisija. Visose kitose instancijose Bendrijos poziciją kvalifikuota balsų dauguma nustato Taryba, atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą.

3. Bendrijos ir valstybių narių pozicija Jungtiniame komitete atstovauja Komisija.

*3 straipsnis (Arbitražas)*

1. Bendrijai ir valstybėms narėms Komisija atstovauja arbitražo procesuose pagal šio susitarimo 22 straipsnį.

2. Sprendimą sustabdyti privilegijų taikymą pagal šio susitarimo 22 straipsnio 6 dalį priima Taryba atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

3. Apie visus kitus tinkamus veiksmus, kurių turėtų būti imtasi pagal šio susitarimo 22 straipsnį Bendrijai priklausančios kompetencijos klausimais sprendžia Komisija padedama Tarybos paskirto specialaus valstybių narių atstovų komiteto.

*4 straipsnis (Apsaugos priemonės)*

1. Sprendimą imtis apsaugos priemonių pagal šio susitarimo 23 straipsnį savo iniciatyva ar valstybei narei paprašius priima Komisija padedama Tarybos paskirto specialaus valstybių narių atstovų komiteto.

2. Jei valstybė narė Komisijos prašo taikyti apsaugos priemones, prašymui pagrįsti ji pateikia Komisijai būtiną informaciją. Komisija, reaguodama į prašymą, per vieną mėnesį ar, ypatingos skubos atvejais, per 10 darbo dienų priima sprendimą ir apie jį praneša Tarybai ir valstybėms narėms. Bet kuri valstybė narė Komisijos sprendimą Tarybai gali perduoti per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie tą sprendimą dienos. Per vieną mėnesį nuo perdavimo dienos Taryba gali priimti kitokį sprendimą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

*5 straipsnis (Skrydžių laisvės)*

1. Apie visus sprendimus, kuriuos ketinama priimti pagal šio susitarimo 3 ar 4 straipsnį, valstybės narės Komisijai praneša iš anksto.

2. Jei Komisija bet kuriuo metu nusprendžia, kad sprendimas, kurį valstybė narė priėmė arba ketina priimti pagal šio susitarimo 3 ar 4 straipsnį, yra nesuderinamas su susitarimu, ji supažindina valstybę narę su šiuo sprendimu ir prašo imtis tinkamų veiksmų, kad sprendimas būtų suderintas su susitarimu. Komisija apie tokį sprendimą informuoja Tarybą ir kitas valstybes nares. Bet kuri valstybė narė gali perduoti Komisijos sprendimą Tarybai per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie tą sprendimą dienos. Per vieną mėnesį nuo perdavimo dienos Taryba gali priimti kitokį sprendimą. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

*6 straipsnis (Sauga)*

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visus pagal šio susitarimo 13 straipsnį jų pateiktus ar gautus prašymus ar perspėjimus.

*7 straipsnis (Saugumas)*

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visus pagal šio susitarimo 14 straipsnį jų pateiktus ar gautus prašymus ar perspėjimus.

Priimta Briuselyje,

*Tarybos vardu*
*Pirmininkas*

**PRIEDAS**

**EUROPOS BENDRIJOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
EUROPOS BENDRIJA,
MAROKO KARALYSTĖS
EUROPOS IR VIDURŽEMIO JŪROS ŠALIŲ
ORO SUSISISEKIMO SUSITARIMAS**

BELGIJOS KARALYSTĖ,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJOS RESPUBLIKA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ,

Europos bendrijos steigimo sutarties, susitariančiosios Šalys, toliau – valstybės narės, ir

EUROPOS BENDRIJA,

toliau – Bendrija, ir

MAROKO KARALYSTĖ,

toliau – Marokas,

Norėdami skatinti sąžininga oro vežėjų konkurencija rinkoje ir minimaliu valstybės dalyvavimu bei reguliavimu grindžiamą tarptautinę aviacijos sistemą;

Norėdami palengvinti tarptautinio oro susisiekimo galimybių plėtrą, įskaitant oro susisiekimo tinklų vystymą, kad būtų patenkinti keleivių ir krovinių siuntėjų patogių oro susisiekimo paslaugų poreikiai;

Norėdami, kad oro vežėjai keleiviams ir krovinių siuntėjams atvirose rinkose galėtų pasiūlyti konkurencingas kainas ir paslaugas;

Norėdami, kad visiems oro susisiekimo sektoriams, įskaitant oro vežėjų darbuotojus, liberalizuotas susitarimas būtų naudingas;

Norėdami užtikrinti tarptautinio oro susisiekimo aukščiausią saugos ir saugumo lygį ir dar kartą patvirtindami rimtą susirūpinimą prieš orlaivių saugumą nukreiptais veiksmais ir grasinimais, keliantiems pavojų asmenų ar turto saugumui, kenkiančiais oro susisiekimo veiklai ir pakertančiais visuomenės pasitikėjimą civilinės aviacijos sauga;

Atkreipdami dėmesį į Tarptautinę civilinės aviacijos konvenciją, pateiktą pasirašyti 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje;

Norėdami užtikrinti vienodas sąlygas visiems oro vežėjams;

Pripažindami, kad Vyriausybės subsidijos gali padaryti neigiamą poveikį oro vežėjų konkurencijai ir sukelti pavojų esminiams šio susitarimo tikslams;

Patvirtindami aplinkos apsaugos svarbą vystant ir įgyvendinant tarptautinę aviacijos politiką ir pripažindami suverenias valstybių teises šiuo atžvilgiu imtis tinkamų veiksmų;

Pažymėdami vartotojų apsaugos svarbą, įskaitant apsaugą, kurią suteikia 1999 m. gegužės 28 d. Monrealyje pasirašyta Konvencija dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo, atsižvelgiant į tai, kad Susitariančiosios Šalys yra šią Konvenciją pasirašiusios šalys;

Ketindami remtis visais galiojančiais oro susisiekimo susitarimais, kad būtų atvertos rinkos ir suteikta didžiausia nauda abiejų šalių vartotojams, oro vežėjams, darbo jėgai ir bendrijoms;

Manydami, kad siekiant visiškai pasinaudoti liberalizavimo teikiamais privalumais šiame svarbiausiame ekonomikos sektoriuje, Europos bendrijos ir Maroko susitarimas gali būti pavyzdys Europos ir Vidužemio jūros šalių aviacijos ryšiams;

Pažymėdami, kad šį susitarimą siekiama įgyvendinti palaipsniui, bet kaip visumą, ir, kad taikant tinkamas priemones būtų galima užtikrinti vis didesnę darną su Bendrijos teisę,

susitarė:

*1 straipsnis*

*Apibrėžtys*

Šiame susitarime, jeigu nenumatyta kitaip:

1. terminai „reguliarioji oro susisiekimo paslauga“ ir „nustatytas maršrutas“ reiškia tarptautinį oro susisiekimą pagal šio susitarimo 2 ir 1 priedus;

2. „Susitarimas“ – šis susitarimas, jo priedai ir visi pakeitimai;

3. „Oro susisiekimas“ – už užmokestį ar nuomos pagrindu visuomenei siūlomas keleivių, bagažo, krovinių ir pašto siuntų vežimas, atskirai arba kartu, kuris, siekiant išvengti abejonių, apima reguliarųjį ir nereguliarųjį (užsakomąjį) oro susisiekimą ir visas krovinių vežimo paslaugas;

4. „Asociacijos susitarimas“ – Europos ir Vidužemio jūros šalių susitarimas, kuriuo 1996 m. vasario 26 d. buvo sudaryta Europos Bendrijų ir jų valstybių narių asociacija su Maroko Karalyste.

5. „Bendrijos licencija oro susisiekimui vykdyti“ – Europos bendrijoje įsisteigusiems oro vežėjams pagal 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2407/92 dėl oro vežėjų licencijavimo išduodama licencija, apimantį naudojimosi licencija kontrolei taikomus reikalavimus.

6. „Konvencija“ – Tarptautinės civilinės aviacijos konvencija, pasirašyta 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, ir jos pakeitimai bei priedai, įskaitant:

   (a) visus pagal Konvencijos 94 straipsnio a dalį įsigaliojusius pakeitimus, kuriuos kiekvienu konkrečiu atveju tinkamai ratifikavo Marokas ir Europos bendrijos valstybė narė ar valstybės narės, kiek jie yra susiję su svarstomuoju klausimu

   (b) visus pagal Konvencijos 90 straipsnį priimtus priedus ar pakeitimus, jei tokie priedai ar pakeitimai bet kuriuo konkrečiu laiku ir kiekvienu konkrečiu atveju galioja Marokui ir Europos bendrijos valstybei narei ar valstybėms narėms, kiek jie yra susiję su svarstomuoju klausimu;

7. „Pilna savikaina“ – suteikiamų paslaugų savikaina kartu su priimtinu mokesčiu už bendrąsias administracines išlaidas ir prireikus visi taikomi mokesčiai, pagal kuriuos siekiama spręsti apie su aplinka susijusias išlaidas ir kurie taikomi nepriklausomai nuo nacionalinės priklausomybės;

8. „Susitariančiosios Šalys“ – Bendrija ir valstybės narės ar Bendrija ir jos valstybės narės pagal atitinkamus jų įgaliojimus ir Marokas;

9. „Piliečiai“: visi Maroko Susitariančiosios Šalies asmenys, turintys Maroko pilietybę ar juridiniai asmenys, priklausantys Maroko valstybei, ar Europos Susitariančiosios Šalies asmenys, turintys valstybės narės pilietybę, ar juridiniai asmenys, priklausantys valstybei narei, jeigu, juridinio asmens atveju, jis iš tikro yra tiesiogiai kontroliuojamas ar jo akcijų paketo didžioji dalis yra kontroliuojama Maroko Susitariančiosios Šalies Maroko pilietybę turinčių asmenų ar juridinių asmenų, priklausančių Maroko valstybei, ar Europos Susitariančiosios Šalies asmenų, ar juridinių asmenų, priklausančių valstybei narei ar vienos iš 5 priede išvardytos trečiosios šalies asmenų, turinčių jos pilietybę ar juridinių asmenų, priklausančių trečiosios šalies valstybei;

10. „Subsidijos“ – valdžios institucijų, regioninių organizacijų ar kitų valstybinių įstaigų teikiama finansinė parama, jei:

   (a) vyriausybė, regioninė institucija ar kita valstybinė įstaiga, lėšas skiria tiesiogiai, pavyzdžiui, subsidijų, paskolų ar įnašų į akcinį kapitalą pavidalu, ar naudojasi galimybėmis lėšas bendrovei skirti tiesiogiai ar prisiimdama bendrovės skolas paskolų garantijų pavidalu;

   (b) atsisakoma paprastai surenkamų Vyriausybės, regioninės institucijos ar kitos valstybinės įstaigos pajamų ar jos nesurenkamos;

   (c) Vyriausybė, regioninė institucija ar kita valstybinė įstaiga teikia prekes ir paslaugas kitas nei pagrindinė infrastruktūra ar perka prekes ar paslaugas;

(d) Vyriausybė, kita institucija ar valstybinė įstaiga skiria lėšų tam tikram finansavimo mechanizmui, ar patiki ar nurodo privačiai institucijai atlikti vieną ar kelias šio straipsnio 1 dalies a punkto i, ii ir iii papunkčiuose nurodytas funkcijas, kurias paprastai atlieka Vyriausybė ir kurių vykdymas iš esmės nesiskiria nuo įprastinių vyriausybėms;

ir jei tuo būdu suteikiamos lengvatos.

11. „Tarptautinis oro susisiekimas“ – susisiekimas oro erdve virš daugiau nei vienos valstybės teritorijos;

12. „Kaina“ – oro vežėjų ar jų agentų taikomi tarifai keleivių, bagažo ir (arba) krovinių (išskyrus pašto siuntų) vežimui oro transportu, įskaitant, jei taikoma, vežimui kelių ir vandens transportu, susijusiam su tarptautiniu oro susisiekimu, ir sąlygas, pagal kurias jie taikomi;

13. „SESAR“ – Bendro Europos dangaus koncepcijos techninis įgyvendinimas, leidžiantis koordinuotai, vienu laiku vystyti ir eksploatuoti naujos kartos oro eismo valdymo sistemas; ir

14. „Teritorija“ – jei tai Maroko Karalystės teritorija – sausumos plotai (pagrindinė valstybės teritorija ir salos), vidaus vandenys ir jos suverenumui ar jurisdikcijai priklausantys teritoriniai vandenys, ir, jei tai Europos bendrijos teritorija – sausumos plotai (pagrindinė Europos bendrijos teritorija ir salos), vidaus vandenys ir teritoriniai vandenys, kuriai taikoma Europos bendrijos steigimo sutartis ir toje Sutartyje ar ją pakeisiančioje priemonėje numatytos sąlygos; šį susitarimą taikant Gibraltaro oro uostui, laikoma, kad atitinkamos Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės teisinės pozicijos nepažeidžiamos, atsižvelgiant į ginčą dėl teritorijos, kurioje yra oro uostas, suvereniteto; šio susitarimo taikymas Gibraltaro oro uostui sustabdomas iki tol, kol įsigalios Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės užsienio reikalų ministrų 1987 m. gruodžio 2 d. bendroje deklaracijoje priimti susitarimai.

## I ANTRAŠTINĖ DALIS

## EKONOMINĖS NUOSTATOS

*2 straipsnis*

*Skrydžių laisvės*

1. Susitariančiosios Šalys, jeigu 1 priede nėra nurodyta kitaip, viena kitos oro vežėjams, vykdantiems tarptautinį oro susisiekimą, suteikia tokias laisves:

   a) laisvę be tarpinių tūpimų perskristi visą jos teritoriją;

   b) laisvę vykdyti tarpinius tūpimus jos teritorijoje ne vežimo tikslais, t.y. jeigu jais nėra siekiama įlaipinti ir išlaipinti keleivius, į oro transporto priemones pakrauti bagažą, krovinius ir (arba) pašto siuntas;

   c) vykdant reguliarųjį oro susisiekimo paslaugų teikimą konkrečiu maršrutu, laisvę tūpti tarpinėse vietovėse jos teritorijoje, siekiant įlaipinti ir išlaipinti keleivius, pakrauti ir iškrauti krovinius ir (arba) pašto siuntas, atskirai ar kartu; ir

   d) kitas šiame susitarime nurodytas laisves.

2. Nelaikoma, kad šio susitarimo nuostatomis:

   a) Maroko oro vežėjams visose Europos bendrijos valstybių narių teritorijose suteikiama laisvė už užmokestį įlaipinti ir išlaipinti keleivius, pakrauti ir iškrauti bagažą, krovinius ir (arba) pašto siuntas, kurių paskirties vieta būtų kita Europos bendrijos valstybės narės teritorijos vietovė;

   b) Bendrijos oro vežėjams visoje Maroko teritorijoje suteikiama laisvė už užmokestį įlaipinti ir išlaipinti keleivius, pakrauti ir iškrauti bagažą, krovinius ir (arba) pašto siuntas, kurių paskirties vieta būtų kita Maroko teritorijos vietovė;

*3 straipsnis*

*Leidimas oro susisiekimui vykdyti*

Gavusi Susitariančiosios Šalies oro vežėjo prašymą leisti vykdyti oro susisiekimą, kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingos institucijos kiek įmanoma greičiau suteikia tinkamus leidimus su sąlyga:

a) Jei tai Maroko oro vežėjas:

– pagrindinė oro vežėjo verslo vieta – Marokas ir, jo buveinė, jei turima, registruota Maroke;

– Marokas iš tikro nuolat vykdo teisės aktais nustatytą oro vežėjo kontrolę; ir

– Marokas ir (arba) Maroko piliečiai tiesiogiai valdo ir toliau valdys oro vežėjo kapitalą ar jo kontrolinį akcijų paketą ir kad jo kapitalą visuomet tikrai valdys Marokas ir (arba) Maroko piliečiai, arba;

b) Jei tai Europos bendrijos oro vežėjas:

– pagrindinė oro vežėjo verslo vieta – Europos bendrijos valstybės narės teritorija ir jo buveinė, jei turima, registruota toje teritorijoje pagal Europos bendrijos steigimo sutartį ir kad jis turi Bendrijos išduotą licenciją oro susisiekimui vykdyti; ir

– už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakingoji Europos bendrijos valstybė narė iš tikro nuolat vykdo teisės aktais nustatytą oro vežėjo kontrolę ir yra aiškiai nurodyta atitinkama aviacijos institucija;

– valstybės narės ir (arba) valstybių narių piliečiai arba 5 priede išvardytų kitų valstybių ir (arba) tų valstybių piliečiai tiesiogiai valdo ir toliau valdys oro vežėjo kapitalą ar jo kontrolinį akcijų paketą;

c) oro vežėjas atitinka įstatymais ir kitais teisės aktais numatytas sąlygas, kurias svarstanti prašymą ar prašymus Susitariančioji Šalis paprastai taiko vykdant tarptautinį oro susisiekimą; ir

d) galioja ir taikomos toliau 13 straipsnyje („Aviacijos sauga“) ir 14 straipsnyje („Aviacijos saugumas“) numatytos nuostatos.

*4 straipsnis*

*Leidimų oro susisiekimui vykdyti atšaukimas*

1. Susitariančiųjų Šalių kompetentingos institucijos gali atšaukti, laikinai sustabdyti ar apriboti leidimus oro susisiekimui vykdyti ar kitaip laikinai sustabdyti ar apriboti kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjo skrydžių vykdymą, jei:

a) Jei tai Maroko oro vežėjas:

– pagrindinė oro vežėjo verslo vieta nėra Marokas ar jo buveinė, jei turima, neregistruota Maroke, ar jam nesuteikta licencija oro susisiekimui vykdyti ir joks kitas pagal galiojančius Maroko įstatymus ją atitinkantis dokumentas;

– Marokas iš tikro nuolat nevykdo teisės aktais nustatytos oro vežėjo kontrolės; ar

– oro vežėjas nėra tiesiogiai ar per savo kontrolinį akcijų paketą veiksmingai valdomas Maroko ir (arba) Maroko piliečių arba valstybių narių ir (arba) tų valstybių narių piliečių;

b) Jei tai Europos bendrijos oro vežėjas:

– pagrindinė oro vežėjo verslo vieta – ne Europos bendrijos valstybės narės teritorija ir jo buveinė, jei turima, neregistruota toje teritorijoje pagal Europos bendrijos steigimo sutartį ir kad jis neturi Bendrijos išduotos licencijos oro susisiekimui vykdyti; už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakingoji Europos bendrijos valstybė narė iš tikro nuolat nevykdo teisės aktais nustatytos oro vežėjo kontrolės ir nėra aiškiai nurodyta atitinkama aviacijos institucija; ar

– valstybės narės ir (arba) valstybių narių piliečiai ir 5 priede išvardytų kitų valstybių ir (arba) tų valstybių piliečiai tiesiogiai nevaldo oro vežėjo kapitalo ar jo kontrolinio akcijų paketo;

c) oro vežėjas nesilaikė šio susitarimo 5 straipsnyje („Įstatymų taikymas“) nurodytų įstatymų ir kitų teisės aktų; ar

d) negalioja ir netaikomos toliau 13 straipsnyje („Aviacijos sauga“) ir 14 straipsnyje („Aviacijos saugumas“) numatytos nuostatos.

2. Išskyrus, kai nedelsiant būtina imtis veiksmų užkirsti kelią tolesniam šio susitarimo 1.c ar 1.d punktų nesilaikymui, šiuo straipsniu nustatytų laisvių įgyvendinimas galimas tik pasitarus su kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingomis valdžios institucijomis.

*4a straipsnis*

*Investicijos*

Apie valstybės narės ar jos piliečių Maroko oro vežėjo, ar apie Maroko ar jo piliečių Europos bendrijos oro vežėjo kontrolinio akcijų paketo valdymą ir apie tai, ar oro vežėjas yra iš tikro kontroliuojamas, pirmiausia nusprendžia šiuo susitarimu įsteigtas Jungtinis komitetas.

Šiame sprendime tiksliai nurodomos sąlygos, kurios siejamos su pagal šį susitarimą numatytų teikti reguliariųjų oro susisiekimo paslaugų įgyvendinimu, taip pat su Susitariančiųjų Šalių ir trečiųjų šalių paslaugomis.

Šio susitarimo 21 straipsnio 9 dalies nuostatos tokio pobūdžio sprendimams netaikomos.

*5 straipsnis*

*Įstatymų taikymas*

1. Susitariančiosios Šalies oro vežėjai, jų orlaiviams atvykus į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją, būnant joje ar išvykstant iš jos, laikosi tos teritorijos įstatymų ir teisės aktų, susijusių su tarptautinius skrydžius vykdančio orlaivio atvykimu į ją ar išvykimu iš jos, ar su orlaivio skrydžiais ir navigacija.

2. Susitariančiosios Šalies keleiviai, įgulos, ar jų vardu veikiantys asmenys, orlaiviui atvykus į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją, būnant joje ar išvykstant iš jos, taip pat orlaiviais gabenamų krovinių vežėjai, įvežę krovinius į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją, laikydami juos joje ar išveždami iš jos, laikosi tos teritorijos įstatymų ir teisės aktų, susijusių su keleivių ir įgulos su atvykimu ją ar išvykimu iš jos, o oro transportu gabenamų krovinių – įvežimu į ją ar išvežimu iš jos (įskaitant teisės aktus, susijusius su įvažiavimu, dokumentų tvarkymu, imigracija, pasais, muitine ir karantinu, o pašto siuntų atveju – pašto teisės aktus).

*6 straipsnis*

*Konkurencija*

Pagal šį susitarimą, taikomos Asociacijos susitarimo IV antraštinės dalies II skyriaus („Konkurencija ir kitos ekonominės nuostatos“) nuostatos, išskyrus jei šiame susitarime yra konkretesnės taisyklės.

*7 straipsnis*

*Subsidijos*

1. Susitariančiosios Šalys pripažįsta, kad valstybės dotacijos oro vežėjams iškraipo ar gali iškraipyti konkurenciją tam tikroms įmonėms sudarydamos palankesnes sąlygas oro susisiekimo paslaugoms teikti, kad jos kelia pavojų pagrindiniams šio susitarimo tikslams ir yra nesuderinamos su atviros aviacijos erdvės principu.

2. Jei manoma, kad pagal šią sutartį veiklą vykdančiam oro vežėjui ar oro vežėjams, siekiant teisėto tikslo, būtina skirti subsidijas, tai tokios subsidijos turi atitikti tikslą, būti skaidrios ir taikomos taip, kad neigiamas poveikis Susitariančiosios Šalies oro vežėjams būtų kiek įmanoma mažesnis. Tokias subsidijas teikianti Susitariančioji Šalis kitai Susitariančiajai Šaliai praneša apie savo ketinimą teikti tokias subsidijas ir apie jų atitikimą šiame susitarime nurodytiems kriterijams.

3. Jei viena Susitariančioji Šalis mano, kad kitos šalies, ar atitinkamais atvejais, kitos nei Susitariančiosios Šalys šalies valstybinės ar Vyriausybinės institucijos teikiamos subsidijos prieštarauja 2 dalyje nustatytiems kriterijams, ji, kaip numatyta 21 straipsnyje, siekdama apsvarstyti klausimą ir tinkamai atsakyti į pagrįstą susirūpinimą keliančias problemas, gali prašyti sušaukti Jungtinio komiteto posėdį.

4. Jei Jungtinis komitetas nesugeba išspręsti prieštaravimų, Susitariančiosios Šalys pasilieka galimybę individualiai taikyti atitinkamas, prieš subsidijas nukreiptas priemones.

5. Šio straipsnio nuostatomis nepažeidžiami Susitariančiųjų Šalių įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi pagrindinėms oro susisiekimo paslaugoms, taip pat su viešąja paslauga susijusiems įsipareigojimams Susitariančiųjų Šalių teritorijose.

*8 straipsnis*

*Komercinės galimybės*

1. Susitariančiųjų Šalių oro vežėjai kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje turi teisę steigti biurus, skirtus oro susisiekimui ir su juo susijusiai veiklai skatinti bei paslaugoms parduoti.

2. Susitariančiųjų Šalių oro vežėjai, laikydamiesi su įvažiavimu, apsigyvenimu ir įdarbinimu susijusių kitos Susitariančiosios Šalies įstatymų ir teisės aktų, į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją turi teisę įvežti ir leisti gyventi vadovaujantiems, vykdantiems pardavimus, techniniams, vykdantiems eksploatavimą ir kitiems reikalingiems oro susisiekimui užtikrinti konkretaus profilio darbuotojams.

3. a) Nepažeidžiant toliau išdėstyto b) papunkčio nuostatų, ryšium su kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje esančiuose oro uostuose teikiamomis antžeminėmis paslaugomis, visi oro vežėjai turi:

i) teisę vykdyti savo pačių antžeminį aptarnavimą („saviteika“), ar savo nuožiūra

ii) teisę iš konkuruojančių teikėjų atrinkti teikiantį visas arba dalį antžeminių paslaugų, jei tokiems teikėjams leidžiama patekti į rinką pagal Susitariančiųjų Šalių įstatymus ir teisės aktus ir jei tokie teikėjai rinkoje jau yra.

b) Šioms oro uostuose teikiamų antžeminių paslaugų kategorijoms, t.y. bagažo tvarkymui, aptarnavimui perone, orlaivių degalų ar tepalų tiekimui, fiziniam krovinių ir pašto siuntų tvarkymui oro uosto perone, pirmiau a) papunkčio i) ir ii) papunkčiuose nurodytos teisės ribojamos tik dėl ypatingų sąlygų – turimų patalpų arba pajėgumų, ar dėl poreikio saugiai naudotis oro uostu. Jei tokie ribojimai trukdo saviteikai ir jei antžeminių paslaugų teikėjai realiai nekonkuruoja, visos tokio pobūdžio paslaugos visiems oro vežėjams teikiamos vienodomis sąlygomis; tokių paslaugų kainos neviršija visos jų savikainos, įskaitant po amortizacinių atskaitymų gaunamą priimtiną aktyvų pelningumą.

4. Susitariančiųjų Šalių oro vežėjai kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje prekiauti oro susisiekimo paslaugomis gali tiesiogiai ir (arba), oro vežėjo nuožiūra, per prekybos agentus ar kitus oro vežėjo paskirtus tarpininkus. Visi oro vežėjai turi teisę prekiauti tokia susisiekimo paslauga, o visi asmenys nevaržomai ją gali pirkti atsiskaitydami tos teritorijos valiuta ar laisvai konvertuojama valiuta.

5. Visi oro vežėjai iš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos, pateikę prašymą, turi teisę vietoje gautas pajamas konvertuoti ir pervesti į savo šalį ir, jei tai jei tai neprieštarauja paprastai taikomiems įstatymams ar kitiems teisės aktams, į kitą pasirinktą šalį ar kitas šalis. Konversijai ir pervedimui leidimas suteikimas nedelsiant, netaikant apribojimų ir neapmokestinant, atsižvelgiant į tuo metu sandoriams taikomą keitimo kursą, galiojantį oro vežėjo pirmojo pervedimo prašymo pateikimo dieną.

6. Susitariančiųjų Šalių oro vežėjams leidžiama atsiskaityti už išlaidas, susidarančias kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, įskaitant kuro pirkimus, vietos valiuta. Susitariančiųjų Šalių oro vežėjai savo nuožiūra kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje už tokias išlaidas gali atsiskaityti laisvai konvertuojama valiuta pagal valiutai taikomus vietos teisės aktus.

7. Visiems Susitariančiųjų šalių vežėjams leidžiama sudaryti kooperacinius rinkodaros susitarimus, pavyzdžiui, keleivių vietų išpirkimo susitarimus ar bendro kodo sutartis su:

a) bet kuriuo ar visais Susitariančiųjų Šalių oro vežėjais; ir

b) bet kuriuo ar visais trečiųjų šalių oro vežėjais; ir

c) visais kelių ir vandens transporto (sausumos ar vandens) vežėjais;

su sąlyga, kad i) visi tokių bendro kodo sutarčių dalyviai turi atitinkamus įgaliojimus ir ii) šios sutartys atitinka saugos ir konkurencijos reikalavimus paprastai keliamus tokio pobūdžio sutartims. Tais atvejais, kai keleiviai skraidinami pagal bendro kodo sutartis, pirkėjui pardavimo vietoje, ar bet kuriuo atveju prieš įlaipinimą, pranešama, kuris vežėjas ir kokioje skrydžio atkarpoje teiks susisiekimo paslaugas.

8. a) Įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais reguliuojamas oro susisiekimas, netaikomi oro keleivius kelių ir vandens transportu vežantiems vežėjams, nes juos savo vardu draudžia oro vežėjas. Paslaugų teikėjai, vežantys kelių ir vandens transportu, apie kooperacinių susitarimų sudarymą gali spręsti savo nuožiūra. Priimdami kiekvieną konkretų sprendimą keliais ir vandens transportu vežantys paslaugų teikėjai, be kita ko, gali atsižvelgti į vartotojų interesus ir techninius, ekonominius, erdvės ir keleivių vietų skaičiaus suvaržymus.

b) Be to, nepaisant jokių kitų šio susitarimo nuostatų, Susitariančiųjų Šalių oro vežėjams ir asmenims netiesioginiams krovinių gabenimo paslaugų teikėjams, netaikant apribojimų, ryšium su tarptautine oro susisiekimo veikla krovinius iš ar į visas Maroko ir Europos bendrijos ar trečiųjų šalių teritorijose esančias vietoves leidžiama gabenti keliais ar vandens keliais, įskaitant vežimą į visus oro uostus, kuriuose yra muitinės ir iš jų, taip pat, jei taikoma, laikantis taikomų įstatymų ir teisės aktų, teisė (-ės) gabenti, laikomus muitinėje iki muito sumokėjimo, krovinius. Tokius kelių, vandens ar oro transportu gabenamus krovinius leidžiama pristatyti į oro uosto muitinę registruoti ir tikrinti. Oro vežėjai gali nuspręsti keliais ar vandens keliais krovinius gabenti patys ar sudaryti susitarimus su kitais kelių ir vandens transportu vežančiais vežėjais, įskaitant galimybę gabenti kelių ar vandens transportu kitiems oro vežėjams ir netiesioginiams krovinių gabenimo paslaugų oro transportu teikėjams. Tokios daugiarūšės krovinių paslaugos gali būti siūlomos vieną tarifą taikant gabenimui oro ir žemės transportu su sąlyga, kad krovinių siuntėjams bus suteikta teisinga informacija apie tokio gabenimo pobūdį ir vežimo būdus.

*9 straipsnis*

*Muitai ir mokesčiai*

1. Atvykus tarptautiniu maršrutu skraidinamam vienos Susitariančiosios Šalies orlaiviui į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją, įprastinė įranga, degalai, tepalai, techniniai vartojimo reikmenys, antžeminė įranga, atsarginės dalys (įskaitant variklius), orlaivio atsargos (įskaitant, bet tuo neapsiribojant, maistą, nealkoholinius ir alkoholinius gėrimus, tabaką ir kitas keleiviams ribotais kiekiais parduoti skrydžio metu skirtas prekes) ir kiti gaminiai, skirti naudoti ar naudojami tik skrydžio metu ar tarptautiniu maršrutu skraidinamam orlaiviui aptarnauti, laikantis abipusiškumo principo, neapmokestinami ir atleidžiami nuo importo apribojimų, nuosavybės ir kapitalo rinkliavų, muitų, akcizo ir panašių mokesčių bei apmokestinimų, kuriuos a) – nustatė Europos bendrijos nacionalinės ar vietinės valdžios institucijos ir b) – nėra suskaičiuoti atsižvelgiant į teikiamų paslaugų savikainą, su sąlyga, kad tokia įranga ir reikmenys paliekami orlaivyje.

2. Laikantis abipusiškumo principo, nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyti įvairaus pobūdžio mokesčiai, rinkliavos, muitai taip pat netaikomi, išskyrus tuos, kurie suskaičiuoti pagal teikiamų paslaugų savikainą:

a) Susitariančiosios Šalies teritorijoje į orlaivį atgabentos ar tiekėjų atvežtos ir į kitos Susitariančiosios Šalies tarptautiniu maršrutu išskrendantį orlaivį, atsižvelgiant į realų poreikį, pakrautos naudoti skirtos atsargos, net tada, kai šios atsargos skirtos naudoti tik tam tikroje kelionės atkarpoje, skrendant virš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos, kurioje jos buvo pakrautos į orlaivį;

b) antžeminė įranga ir atsarginės dalys (įskaitant variklius) atvežtos į Susitariančiosios Šalies teritoriją kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjo tarptautiniu maršrutu skraidinamam orlaiviui aptarnauti, techninei jų priežiūrai ar remontuoti;

c) Susitariančios Šalies teritorijoje į kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjo tarptautiniu maršrutu skraidinamą orlaivį atgabenti ar tiekėjų atvežti tepalai ir techniniai vartojimo reikmenys net tada, kai jie skirti naudoti tik tam tikroje kelionės atkarpoje, skrendant virš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos, kurioje buvo pakrauti į orlaivį; ir

d) Susitariančios Šalies teritorijoje į kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjo tarptautiniu maršrutu skraidinamą orlaivį atgabenti ar tiekėjų atvežti spaudiniai, kaip nurodyta Susitariančiųjų Šalių muitų teisės aktuose, net tada, kai šios atsargos skirtos naudoti tik tam tikroje kelionės atkarpoje, skrendant virš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos, kurioje jos buvo pakrautos į orlaivį;

e) oro uostuose ir krovinių terminaluose skirta naudoti saugos ir saugumo įranga.

3. Šiuo susitarimu Susitariančiosios Šalies jos teritorijoje oro vežėjams teikiamiems degalams taikomi 1 dalyje išvardyti mokesčiai, rinkliavos, muitai ir panašūs apmokestinimai. Susitariančiosios Šalies oro vežėjai atvykdami ar išvykdami iš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos laikosi su pardavimais, tiekimu ir orlaivio degalų naudojimu susijusių jos įstatymų ir teisės aktų.

4. 1 ir 2 dalyse nurodyta įrangą ir reikmenis gali būti paprašyta pateikti atitinkamoms valdžios institucijoms prižiūrėti ar patikrinti.

5. Šiame straipsnyje nurodytos išimtys taip pat taikomos tada, kai vienos Susitariančiosios Šalies oro vežėjai su kitu oro vežėju, taip pat besinaudojančiu tokiomis pačiomis kitos Susitariančiosios Šalies suteiktomis išimtimis, sudaro Susitariančiosios Šalies teritorijoje vykdomos nuomos ar pervedimų sutartis, kaip nurodyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse.

6. Šiuo susitarimu Susitariančiosioms Šalims nekliudoma nustatyti mokesčius, rinkliavas, ar apmokestinti kitas, ne orlaivyje keleiviams vartoti skirtas, prekes skrendant atkarpa iš vienos jos teritorijos vietovės į kitą jos teritorijos vietovę, kuriuose leidžiama įlaipinti ir išlaipinti keleivius.

*10 straipsnis*

*Naudotojo mokesčiai*

1. Susitariančioji Šalis kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjams nenustato ar neleidžia, kad jiems būtų nustatyti didesni nei, teikiantiems panašias tarptautinio oro susisiekimo paslaugas, jų oro vežėjams nustatyti vartotojų mokesčiai.

2. Nustatytus mokesčius padidinti ar nustatyti naujus galima tik pasitarus su Susitariančiųjų Šalių kompetentingomis mokesčių institucijomis ir oro vežėjais. Vartotojams turėtų būti pranešta apie pasiūlymų keisti vartotojų mokesčius pagrįstumą, kad savo pastabas jie galėtų pateikti iki pakeitimų įteisinimo. Susitariančiosios Šalys taip pat skatina keitimąsi tokio pobūdžio informacija, kuri galėtų būti reikalinga išsamiai įvertinti pagrįstumui, mokesčiams pateisinti ir, laikantis šio straipsnio principų, proporcingai paskirstyti.

*11 straipsnis*

*Kainodara*

Pagal šį susitarimą teikiamų oro susisiekimo paslaugų tarifai nustatomi laisvai ir jų nereikia patvirtinti, tačiau informavimo tikslais gali būti paprašyta juos paskelbti. Tik Europos bendrijos teritorijoje teikiamų susisiekimo paslaugų tarifams galioja Europos bendrijos teisės aktai.

*12 straipsnis*

*Statistika*

Susitariančiųjų Šalių kompetentingos valdžios institucijos kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingoms valdžios institucijoms, joms paprašius, pateikia informaciją ir statistinius duomenis tokia pat forma, kuri buvo parengta ir įgaliotų oro vežėjų perduota jų nacionalinėms kompetentingoms valdžios institucijoms apie kitos Susitariančiosios Šalies paskirtųjų oro vežėjų eismą, teikiant reguliariąsias oro susisiekimo paslaugas į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją ar iš jos. Susitariančioms Šalims paprašius, su eismu susiję statistiniai duomenys, kurių vienos Susitariančiosios Šalies kompetentingos valdžios institucijos gali paprašyti kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingų valdžios institucijų, aptariami Jungtiniame komitete.

## II ANTARŠTINĖ DALIS

## BENDRADARBIAVIMAS TAIKANT REGULIAVIMO PRIEMONES

*13 straipsnis*

*Aviacijos sauga*

1. Susitariančiosios šalys veiklą vykdo pagal 6.A priede nurodytas Europos bendrijos aviacijos saugumo teisės aktų nuostatas ir remdamosi toliau nustatytomis sąlygomis.

2. Susitariančiosios Šalys įtarusios vienos Susitariančiosios Šalies įregistruotus orlaivius neatitinkant Konvencijoje nustatytų tarptautinių aviacijos saugos standartų ir tūpiant kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje esančiuose tarptautiniam oro eismui atviruose oro uostuose, siekdamos patikrinti orlaivių vidų ir išorę, jų ir jų įgulų dokumentų galiojimą, tikrąją orlaivio bei jo įrangos būklę, užtikrina tos kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingų valdžios institucijų atliekamą patikrinimą perone.

3. Susitariančiosios Šalys bet kuriuo metu gali kreiptis su prašymu suteikti informaciją apie kitos Susitariančiosios Šalies taikomus saugos standartus.

4. Jokia šio susitarimo nuostata nėra aiškinama kaip ribojanti Susitariančiosios Šalies kompetentingų valdžios institucijų įgaliojimus nedelsiant imtis tinkamų priemonių tais atvejais, kai jos įsitikina, kad orlaivis, gaminys ar eksploatavimas gali:

   a) neatitikti minimalių standartų, nustatytų pagal Konvenciją ar teisės aktus ir nurodytų 6.A priede, atsižvelgiant į tai, kas taikoma, ar

   b) kilti didelis susirūpinimas (po 2 dalyje minėto patikrinimo) dėl orlaivio ar jo eksploatavimo minimalių standartų neatitikimo Konvencijai ar teisės aktams, nurodytiems 6.A priede, atsižvelgiant į tai, kas taikoma, ar

   c) kilti susirūpinimas, kad reali techninė priežiūra ar minimalių standartų reikalavimai neatitinka Konvencijos ar teisės aktų, nurodytų 6.A priede, atsižvelgiant į tai, kas taikoma.

5. Jei vienos Susitariančiosios Šalies kompetentingos valdžios institucijos imasi 4 dalyje nurodytų veiksmų, apie tai, nurodydamos tokių veiksmų priežastį, jos praneša kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingoms valdžios institucijoms.

6. Jei priemonės, kurių imtasi pagal 4 dalį, pašalinus pagrindą jų imtis, ir toliau taikomos, kiekviena Susitariančioji Šalis šiuo klausimu gali kreiptis į Jungtinį komitetą.

7. Šiame straipsnyje – „Kompetentingos valdžios institucijos“ – tai Vyriausybės agentūros ar 3 priede nustatyti subjektai. Nacionaliniais įstatymais pakeitusi kompetentingų valdžios institucijų statusą, atitinkama Susitariančioji Šalis apie tai praneša kitai Susitariančiajai Šaliai.

*14 straipsnis*

*Aviacijos saugumas*

1. Saugių skrydžių užtikrinimą civiliniams orlaiviams, jais skrendantiems keleiviams ir įguloms laikydamos pagrindine tarptautinio oro susisiekimo paslaugų išankstine sąlyga, Susitariančiosios Šalys vėl patvirtina, kad jų tarpusavio įsipareigojimai užtikrinti civilinės aviacijos saugą prieš neteisėtus prievartos veiksmus (ir ypač jų įsipareigojimai pagal Čikagos konvenciją, Konvenciją dėl nusikaltimų ir tam tikrų kitų veiksmų, padarytų orlaiviuose, pasirašytą 1963 m. rugsėjo 14 d. Tokijuje, Konvenciją dėl kovos su neteisėtu orlaivio pagrobimu, pasirašytą 1970 m. gruodžio 16 d. Hagoje, Konvenciją dėl kovos su smurtu prieš civilinės aviacijos saugumą, pasirašytą 1971 m. rugsėjo 23 d. Monrealyje ir Protokolą dėl kovos su smurtu tarptautinę civilinę aviaciją aptarnaujančiuose oro uostuose, pasirašytą 1988 m. vasario 24 d. Monrealyje ir Konvenciją dėl plastikinių sprogstamųjų medžiagų žymėjimo aptikimo tikslais, pasirašytą 1991 m. kovo 1 d. Monrealyje tiek, kiek abi Susitariančiosios Šalys yra šių ir kitų konvencijų bei protokolų, susijusių su civilinės aviacijos sauga, Šalys.

2. Susitariančiosios Šalys viena kitai teikia būtiną pagalbą, siekdamos užkirsti kelią neteisėtam civilinio orlaivio arešto uždėjimui ir kitiems neteisėtiems veiksmams, keliantiems pavojų jam, juo skrendantiems keleiviams, įgulai, oro uostams ir oro navigacijos priemonėms, taip pat visoms kitoms civilinės aviacijos saugumo grėsmėms.

3. Bendraudamos Susitariančiosios Šalys veikia laikydamosi aviacijos saugumo standartų ir tiek, kiek jie taikomi, Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos nustatytos Rekomenduojamosios praktikos, vadinamos Čikagos konvencijos priedais, jei Susitariančiosioms Šalims tokios saugumo nuostatos taikomos. Abi Susitariančiosios Šalys reikalauja, kad jų registruose esančių orlaivių naudotojai, kurių pagrindinė verslo vieta ar nuolatinė buveinė yra jų teritorijoje, ir jų teritorijoje esančių oro uostų naudotojai, veiktų laikydamiesi šių aviacijos saugumo nuostatų.

4. Siekdamos savo teritorijoje užtikrinti veiksmingą apsaugos priemonių taikymą, kad prieš keleivių įlaipinimą ar bagažo pakrovimą ir tuo metu būtų apsaugoti orlaiviai, taip pat, naudojantis techninėmis ar kitomis priemonėmis, skirtomis atpažinti ir (arba) aptikti draudžiamus daiktus, būtų patikrinti keleiviai, jų rankinis bagažas ir tinkamai patikrinta įgula, orlaivių kroviniai (įskaitant turimą bagažą), orlaivių atsargos, Susitariančiosios Šalys užtikrina veiksmingų apsaugos priemonių taikymą ir kad šios priemonės atitiktų pavojaus didėjimo laipsnį. Susitariančiosios Šalys sutinka, kad kita Susitariančioji Šalis jų oro vežėjų gali paprašyti laikytis 3 dalyje nustatytų aviacijos saugumo nuostatų, taikomų tos kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje į ją atvykti, iš jos išvykti ar joje buvoti . Susitariančiosios Šalys palankiai

reaguoja į kitos Susitariančiosios Šalies prašymą imtis pagrįstų konkrečių saugumo priemonių konkretaus grasinimo atveju.

5. Kai užgrobiamas civilinis orlaivis, grasinama jį užgrobti, ar vykdomi kiti neteisėti veiksmai nukreipti prieš tokių orlaivių, jų keleivių ir įgulų, oro uostų ar oro navigacijos priemonių saugą, Susitariančiosios Šalys padeda viena kitai palengvindamos ryšių palaikymą ir kitų tinkamų priemonių, numatytų greitai ir saugiai nutraukti incidentą ar grasinimą, taikymą.

6. Jei Susitariančioji Šalis turi pagrįstų priežasčių manyti, kad kita Susitariančioji Šalis nukrypo nuo šio straipsnio aviacijos saugumo nuostatų, ta Šalis gali prašyti neatidėliotinų konsultacijų su kita Susitariančiąja Šalimi.

7. Nepažeidžiant šio susitarimo 4 straipsnio („Leidimų oro susisiekimui vykdyti atšaukimas“), per penkiolika (15) dienų nuo tokio prašymo pateikimo dienos nepavykus susitarti, bus sukurtas pagrindas abiejų Susitariančiųjų Šalių oro vežėjams nesuteikti veiklos licencijų ar techninių leidimų, juos atšaukti, apriboti ar jiems taikyti sąlygas.

8. Jei dėl tiesioginio ar ypatingo grasinimo būtina, Susitariančioji Šalis gali imtis laikinųjų veiksmų, nelaukdama penkiolikos (15) dienų termino pabaigos.

9. Visi veiksmai, kurių imtasi pagal 7 straipsnį nutraukiami kitai Susitariančiajai Šaliai sutikus laikytis šio straipsnio nuostatų.

*15 straipsnis*

*B. Oro eismo vadyba*

1. Susitariančiosios Šalys veikia pagal 6.B priede nurodytų teisės aktų nuostatas, laikydamosi toliau nurodytų sąlygų.

2. Susitariančiosios Šalys, vykdydamos oro eismo vadybą, siekdamos padidinti galiojančių saugos standartų ir bendrųjų oro eismo standartų veiksmingumą Europoje, optimizuoti keleivių vietų skaičių ir sutrumpinti vėlavimų trukmę, įsipareigoja kiek įmanoma plačiau bendradarbiauti, bendro Europos dangaus koncepcijos taikymo sritį išplėsdamos Marokui.

3. Siekdami supaprastinti bendro Europos dangaus teisės aktų taikymą savo teritorijoje:

   a) Marokas imasi būtinųjų priemonių, kad jo oro eismo vadybos institucinės struktūros būtų pritaikytos bendro Europos dangaus koncepcijai, ypač įsteigdamas, bent nuo oro eismo vadybos paslaugų teikėjų nepriklausomai veikiančias, tinkamas nacionalines priežiūros institucijas; ir

   b) Europos bendrija kviečia Maroką dalyvauti imantis atitinkamų, su eksploatavimu susijusių, iš bendro Europos dangaus koncepcijos kylančių, iniciatyvų oro navigacijos paslaugų, oro erdvės ir sąveikos srityse, ypač kviesdama Maroką kuo ankstesniame etape prisidėti kuriant funkcinius oro erdvės blokus, ar dalyvauti tinkamai koordinuojant SESAR.

*16 straipsnis*

*E. Aplinka*

1. Susitariančiosios Šalys veikia pagal 6.C priede tiksliai apibrėžtą su oro susisiekimu susijusią Bendrijos teisę, laikydamosi toliau nurodytų sąlygų.

2. Jokia šio Susitarimo nuostata nėra aiškinama taip, kad ribotų Susitariančiosios Šalies kompetentingų institucijų galias imtis priemonių, kurias ji laiko tinkamomis išvengti ar kitaip atsižvelgti į pagal susitarimą vykdomo tarptautinio oro susisiekimo įtaką aplinkai su sąlyga, kad tokios priemonės taikomos nepriklausomai nuo pilietybės.

*17 straipsnis*

*Vartotojų apsauga*

Susitariančiosios Šalys veikia pagal oro susisiekimui taikomą Bendrijos teisę nurodytą 6.D priede.

*18 straipsnis*

*Kompiuterinės rezervavimo sistemos*

Susitariančiosios Šalys veikia pagal oro susisiekimui taikomą Bendrijos teisę nurodytą 6.E priede.

*19 straipsnis*

*Socialiniai aspektai*

Susitariančiosios Šalys veikia pagal oro susisiekimui taikomą Bendrijos teisę nurodytą 6.F priede.

## III ANTARŠTINĖ DALIS

## INSTITUCINĖS NUOSTATOS

*20 straipsnis*

*Išaiškinimas ir vykdymas*

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų tinkamų priemonių – bendrų ar konkrečių – siekdamos įgyvendinti su šiuo susitarimu susijusius įsipareigojimus ir nesiima jokių priemonių, kurios keltų grėsmę susitarimo tikslams pasiekti.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje atsako už tinkamą šio susitarimo įgyvendinimą ir ypač už 6 priede išvardytų, susijusių su oro susisiekimu, teisės aktų ir direktyvų įgyvendinimą.

3. Kiekviena Susitariančioji Šalis kitai Susitariančiajai Šaliai teikia visą būtinąją informaciją ir pagalbą, jei vykdoma apklausa dėl galimų, pagal šį susitarimą tos kitos Susitariančiosios Šalies kompetencijai priklausančių, padarytų pažeidimų.

4. Klausimų, svarbių kitai Susitariančiajai Šaliai ir susijusių su kitos Susitariančiosios Šalies valdžios institucijomis ar įmonėmis atžvilgiu, Susitariančiosios Šalys veikia pagal šiuo susitarimu joms suteikiamus įgaliojimus, kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingoms valdžios institucijoms suteikia visą turimą informaciją ir, prieš priimant galutinį sprendimą, suteikia galimybę pateikti pastabas.

*21 straipsnis*

*Jungtinis komitetas*

1. Įsteigiamas iš Susitariančiųjų Šalių atstovų sudarytas komitetas (toliau – Jungtinis komitetas), kuris atsakingas už šio susitarimo administravimą ir kuris užtikrina jo tinkamą įgyvendinimą. Šiuo tikslu šiame susitarime numatytais atvejais Jungtinis komitetas teikia rekomendacijas ir priima sprendimus.

2. Jungtinio komiteto sprendimai, kurių laikosi Susitariančiosios Šalys, priimami bendru sutarimu. Susitariančiosios Šalys juos įgyvendins pagal savo taisykles.

3. Jungtinio komiteto posėdžiai sušaukiami, kai ir jei reikia, bet ne rečiau nei kartą per metus. Kiekviena Šalis gali prašyti sušaukti Jungtinio komiteto posėdį.

4. Siekdama išspręsti bet kurį klausimą, susijusį su šio susitarimo aiškinimu ar taikymu, Susitariančioji Šalis taip pat gali prašyti sušaukti Jungtinio komiteto posėdį. Toks posėdis sušaukiamas kuo skubiau, bet ne vėliau kaip du mėnesiai nuo prašymo gavimo dienos, išskyrus tuos atvejus, kai susitariama kitaip.

5. Siekdamos tinkamai įgyvendinti šį susitarimą, Susitariančiosios Šalys keičiasi informacija ir kitai Susitariančiajai Šaliai paprašius, tariasi Jungtiniame komitete.

6. Savo darbo taisykles Jungtinis komitetas nusistato priimdamas sprendimą.

7. Jei vienos Susitariančiosios Šalies manymu, kita Susitariančioji Šalis netinkamai įgyvendina Jungtinio komiteto sprendimą, pastaroji gali reikalauti, kad klausimas būtų apsvarstytas Jungtinio komiteto posėdyje. Jei per du mėnesius nuo jo pateikimo dienos Jungtinis komitetas klausimo išspręsti negali, prašymą perdavusi Susitariančioji Šalis pagal 23 straipsnį gali imtis atitinkamų laikinųjų apsaugos priemonių.

8. Kiekviename Jungtinio komiteto sprendime turi būti nurodyta, kada Susitariančiosios Šalys jį įgyvendino ir bet kokia kita ekonominės veiklos vykdytojams galinti būti svarbi informacija.

9. Nepažeidžiant 2 dalies nuostatų, jei Jungtinis komitetas minėto klausimo atžvilgiu per šešis mėnesius nuo jo perdavimo dienos sprendimo nepriima, pagal 23 straipsnį Susitariančiosios Šalys gali imtis atitinkamų apsaugos priemonių.

10. Jungtinis komitetas nagrinėja klausimus, susijusius su didžiosios kapitalo dalies dalyvavimu dvišalėse investicijose ar su pasikeitimais tikrai kontroliuojant Susitariančiųjų Šalių oro vežėjus.

11. Jungtinis komitetas taip pat plėtoja bendradarbiavimą:

    a) skatindamas keitimąsi naujais teisės aktais ar norminių dokumentų rengimo iniciatyvas ekspertų lygmenyje, įskaitant saugos, saugumo, aplinkos, aviacijos infrastruktūros (įskaitant laiko tarpsnius) ir vartotojų apsaugos sritis;

    b) reguliariai nagrinėdamas šio susitarimo įgyvendinimo socialinį poveikį, ypač užimtumui ir pateikdamas atitinkamus atsakymus į pagrįstą susirūpinimą keliančius klausimus.

    c) apsvarstydamas, kokios yra tinkamos sritys susitarimui toliau vystyti, įskaitant susitarimo pakeitimų rekomendacijas.

*22 straipsnis*

*Ginčų sprendimas ir arbitražas*

1. Susitariančiosios Šalys Jungtiniam komitetui gali patikėti spręsti ginčus, susijusius su šio susitarimo taikymu arba aiškinimu, kurių nepavyko išspręsti pagal 21 straipsnį. Siekiant šio susitarimo tikslų, pagal asociacijos susitarimą įsteigta Asociacijos taryba veikia kaip Jungtinis komitetas.

2. Jungtinis komitetas gali išspręsti ginčą priimdamas sprendimą.

3. Susitariančiosios Šalys imasi būtinųjų priemonių 2 dalyje nurodytam sprendimui įgyvendinti.

4. Jei pagal 2 dalį ginčo išspręsti neįmanoma, bet kurios iš Susitariančiųjų Šalių prašymu ginčo sprendimas pagal toliau nurodytą tvarką patikimas trijų arbitrų kolegijai:

   a) kiekviena Susitariančioji Šalis per šešiasdešimt (60) dienų nuo pranešimo apie kitos Susitariančiosios Šalies reikalavimą spręsti nesutarimą arbitražo teisme gavimo diplomatiniais kanalais dienos paskiria arbitrą; trečiasis arbitras paskiriamas per šešiasdešimt (60) papildomų dienų. Jei per sutartą laiką viena iš Susitariančiųjų Šalių arbitro nepaskiria ar jei per sutartą laiką nepaskiriamas trečiasis arbitras, kiekviena Susitariančioji Šalis gali prašyti Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos Tarybos pirmininko paskirti arbitrą ar arbitrus, kaip numatyta;

   b) pagal a) punkto sąlygas paskirtas trečiasis arbitras turėtų būti trečiosios šalies pilietis, einantis arbitražo teismo pirmininko pareigas;

   c) arbitražo teismas nusistato darbo tvarkos taisykles; ir

   d) arbitražo teismui priėmus galutinį sprendimą, pradines arbitražo išlaidas Susitariančiosios Šalys pasidalija po lygiai.

5. Bet kuris arbitražo teismo laikinasis ar galutinis sprendimas Susitariančiosioms Šalims yra privalomas.

6. Jei viena iš Susitariančiųjų Šalių nesilaiko pagal šio straipsnio nuostatas priimto arbitražo teismo sprendimo, per trisdešimt (30) dienų nuo pranešimo apie pirmiau minėtą sprendimą gavimo dienos kita Susitariančioji Šalis gali tiek laiko, kiek jo nesilaikoma, apriboti, laikinai sustabdyti ar atšaukti pažeidusiajai Susitariančiajai Šaliai pagal šį susitarimą suteiktas teises ar privilegijas.

*23 straipsnis*

*Apsaugos priemonės*

1. Susitariančiosios Šalys imasi visų bendrųjų ar konkrečių priemonių savo įsipareigojimams pagal šį susitarimą įvykdyti. Jos užtikrina, kad būtų pasiekti šio susitarimo tikslai.

2. Jeigu kurios nors Susitariančiosios Šalies nuomone kita Susitariančioji Šalis neįvykdė įsipareigojimo pagal šį susitarimą, ji gali imtis atitinkamų priemonių. Apsaugos priemonių taikymo sritis ir trukmė apribojama, atsižvelgiant į tai, kas iš tikro būtina susiklosčiusiai padėčiai ištaisyti ar, kad nesutriktų šio susitarimo veikimas. Pirmenybė teikiama toms priemonėms, kurios mažiausiai sutrikdys šio susitarimo veikimą.

3. Apsaugos priemonių ketinanti imtis Susitariančioji Šalis apie tai praneša kitoms Susitariančiosioms Šalims per Jungtinį komitetą ir pateikia su tuo tiesiogiai susijusią informaciją.

4. Siekdamos surasti visoms pusėms priimtiną sprendimą, Susitariančiosios Šalys Jungtiniame komitete nedelsdamos pradeda konsultacijas.

5. Nepažeisdama 3 straipsnio d dalies ir 4 straipsnio d dalies, taip pat 13 ir 14 straipsnių, suinteresuotoji Susitariančioji Šalis apsaugos priemonių gali imtis tik praėjus vienam mėnesiui po pranešimo pagal 3 dalį dienos, išskyrus atvejus, jei šio straipsnio 4 dalyje numatyta konsultavimosi procedūra būtų baigta iki nustatyto termino pabaigos.

6. Suinteresuotoji Susitariančioji Šalis Jungtiniam komitetui nedelsdama praneša apie tai, kokių priemonių imtasi ir pateikia visą svarbią informaciją.

7. Visų veiksmų, kurių imtasi pagal šio straipsnio nuostatas, kiek įmanoma greičiau turi būti atsisakyta, jei pažeidimą padariusioji Susitariančioji Šalis patenkina šio susitarimo nuostatas.

*24 straipsnis*

*Susitarimo geografinė apimtis*

Susitariančiosios Šalys, nors ir pripažindamos šio susitarimo dvišalį pobūdį, pažymi, kad jis patenka į Europos ir Viduržemio jūros šalių partnerystės, numatytos 1995 m. lapkričio 28 d. Barselonos deklaracijoje, sritį. Siekdamos užtikrinti šio susitarimo atitikimą Barselonos procesui ir ypač dėl galimybės abipusiai susitarti dėl pakeitimų, kuriais būtų atsižvelgta į kitus panašius oro susisiekimo susitarimus, Susitariančiosios Šalys įsipareigoja tęsti nuolatinį dialogą.

*25 straipsnis*

*Sąsaja su kitais susitarimais*

1. Šio susitarimo nuostatoms pirmenybė teikiama prieš atitinkamas galiojančių dvišalių Maroko ir valstybių narių susitarimų nuostatas. Tačiau šiais dvišaliais susitarimais numatytomis galiojančiomis skrydžių laisvėmis ir tomis, kurios nėra numatytos šiuo susitarimu galima ir toliau naudotis su sąlyga, kad Europos bendrijos valstybės narės ir jų piliečiai nebus diskriminuojami.

2. Jei Susitariančiosios Šalys tampa daugiašalių susitarimų Susitariančiosiomis Šalimis, ar patvirtina Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos ar kitos tarptautinės organizacijos priimtą sprendimą, kuriame aptariami į šio susitarimo taikymo sritį patenkantys klausimai, siekdamos nuspręsti, ar šis susitarimą reikėtų persvarstyti, kad būtų atsižvelgta į tokias aplinkybes, jos tariasi Jungtiniame komitete.

3. Šiuo susitarimu nepažeidžiami abiejų Susitariančiųjų Šalių sprendimai, kuriais siekiama įgyvendinti būsimąsias rekomendacijas, kurias gali pateikti Tarptautinės civilinės aviacijos organizacija. Susitariančiosios Šalys šiuo susitarimu ar kuria nors jo dalimi nesiremia Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje, kaip pagrindu nepritarti alternatyvios politikos sritims bet kuriuo klausimu, patenkančiu į šio susitarimo taikymo sritį.

*26 straipsnis*

*Pakeitimai*

1. Jeigu viena iš Susitariančiųjų Šalių pageidauja peržiūrėti šio susitarimo nuostatas, ji apie tai atitinkamai praneša Jungtiniam komitetui. Šio susitarimo pakeitimai įsigalioja užbaigus atitinkamas vidaus procedūras.

2. Jungtinis komitetas Susitariančiajai Šaliai pateikus pasiūlymą ir pagal šį straipsnį gali nuspręsti iš dalies keisti šio susitarimo priedus.

3. Atsižvelgiant į nediskriminavimo principą ir šio susitarimo nuostatas, šiuo susitarimu nepažeidžiama Susitariančiųjų Šalių teisė vienpusiškai priimti naujus ar iš dalies keisti galiojančius oro susisiekimo ar susijusios srities 6 priede išvardytus teisės aktus, jei laikomasi nediskriminavimo principo ir šio susitarimo nuostatų.

4. Kai tik viena iš Susitariančiųjų Šalių parengia naujus teisės aktus, ji apie tai praneša kitai Susitariančiajai Šaliai ir kuo artimiau bendradarbiaudama su ja tariasi. Vienos iš Susitariančiųjų Šalių prašymu, preliminarus pasikeitimas požiūriais gali vykti Jungtiniame komitete.

5. Kai tik Susitariančioji Šalis priima naujus oro susisiekimo ar susijusios srities 6 priede minimus teisės aktus ar iš dalies keičia galiojančius, ne vėliau kaip per trisdešimt dienų po priėmimo apie tai ji praneša kitai Susitariančiajai Šaliai. Susitariančiajai Šaliai paprašius, Jungtinis komitetas per šešiasdešimt dienų pateikia pastabas dėl tokių naujų teisės aktų ar dalinių pakeitimų prasmės šio susitarimo tinkamam veikimui.

6. Jungtinis komitetas:

   a) priima sprendimą, kuriuo persvarstomas šio susitarimo 6 priedas taip , kad į jį būtų galima integruoti, jeigu reikia, abipusiškumo pagrindu, naują teisės aktą ar aptariamą pakeitimą;

   b) priima sprendimą apie naujų svarstomų teisės aktų ar pakeitimų atitikimą šiam susitarimui; ar

   c) siekdamas, kad šis susitarimas ir toliau veiktų tinkamai, priima sprendimą dėl kitų per pagrįstą laikotarpį taikytinų priemonių.

*27 straipsnis*

*Nutraukimas*

1. Šis susitarimas sudaromas neribotam laikotarpiui.

2. Susitariančiosios Šalys bet kuriuo metu, naudodamosi diplomatiniais kanalais, gali raštu pranešti kitai Susitariančiajai Šaliai apie savo sprendimą šį susitarimą nutraukti. Toks pranešimas tuo pačiu laiku siunčiamas Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai. Susitarimas nutraukiamas pasibaigus dvylikos mėnesių laikotarpiui nuo tos dienos, kai kita Susitariančioji Šalis gauna pranešimą, išskyrus, jei pranešimas apie nutraukimą atšaukimas iki šio laikotarpio pabaigos.

3. Šis susitarimas nustoja galioti ar jo galiojimas sustabdomas, jei nustoja galioti ar sustabdomas asociacijos susitarimas.

*28 straipsnis*

*Registravimas TCAO*

Šis susitarimas ir visi jo pakeitimai registruojami Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijoje.

*29 straipsnis*

*Įsigaliojimas*

Šis susitarimas taikomas laikinai nuo pasirašymo dienos ir įsigalioja po to, kai abi Susitariančiosios Šalys priims jam įsigalioti būtinas vidaus procedūras.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį susitarimą.

PRIIMTA _____, 20__ m. _____ __d. [dviem] egzemplioriais, arabų ir _____ kalbomis, visi tekstai yra autentiški

MAROKO KARALYSTĖS VARDU EUROPOS BENDRIJOS VARDU

## 1 PRIEDAS

*Reguliariosios oro susisiekimo paslaugos ir nustatyti maršrutai*

1. Šiam priedui taikomos šio susitarimo 4 priede nurodytos laikinosios nuostatos.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjams užtikrina laisvę teikti oro susisiekimo paslaugas toliau nurodytais maršrutais:

   a) jei tai Europos bendrijos oro vežėjai:

   Europos bendrijos vietovės – viena ar daugiau vietovių Maroke – kitur esančios vietovės,

   b) jei tai Maroko Karalystės oro vežėjai:

   Maroko vietovės – viena ar daugiau vietovių Europos bendrijoje.

3. Maroko oro vežėjai gali naudotis skrydžių laisvėmis, nurodytomis šio susitarimo 2 straipsnyje Bendrijos teritorijos vietovėms aptarnauti su sąlyga, kad šios paslaugos bus pradėtos ir baigtos teikti Maroko teritorijoje.

   Bendrijos oro vežėjai gali naudotis skrydžių laisvėmis, nurodytomis šio susitarimo 2 straipsnyje Maroko teritorijoje ir kitur esančioms vietovėms aptarnauti su sąlyga, kad šios paslaugos bus pradėtos ir baigtos teikti Bendrijos teritorijoje ir kad šios vietovės, kuriose teikiamos paslaugos keleiviams, būtų Europos kaimynystės politikos šalyse.

   Europos bendrijos oro vežėjai paslaugoms į (iš) Maroką (-o), vykdydami vieną reisą, gali aptarnauti daugiau nei vieną vietovę (terminalų bendrumas) ir naudotis laisve tūpti tarpinėse vietovėse.

   Europos kaimynystės politikos šalys yra šios: Alžyras, Armėnija, Palestinos vadovybė, Azerbaidžanas, Baltarusija, Egiptas, Gruzija, Izraelis, Jordanija, Libanas, Libija, Moldavija, Marokas, Sirija, Tunisas ir Ukraina. Kaimynystės politikos šalyse esančiose vietovėse galima vykdyti tarpinius tūpimus.

4. Nustatytais maršrutais galima skraidyti į abi puses. Įmonės savo nuožiūra daliai ar visiems skrydžiams pasirenka visus, tarpinius ar kitur esančias nurodytų maršrutų vietoves, su sąlyga, kad skrydis pradedamas ir baigiamas Maroko teritorijoje Maroko oro vežėjams ar Europos bendrijos valstybės narės teritorijoje Europos bendrijos vežėjams.

5. Kiekviena Susitariančioji Šalis visiems oro vežėjams leidžia nustatyti tarptautinių skrydžių, vykdomų atsižvelgiant į komercines rinkos ypatybes, dažnumą ir keleivių vietų skaičių. Pagal šią teisę šalys negali vienašališkai apriboti vykdomų skrydžių skaičiaus, dažnumo, reguliarumo, kitos Susitariančiosios Šalies oro vežėjų naudojamų orlaivių tipo ar tipų, išskyrus atvejus, kai išimtys daromos muitinei ir dėl techninių, eksploatacinių, aplinkos ar sveikatos apsaugos priežasčių.

6. Oro vežėjai, vykdydami tarptautinį oro susisiekimą, visose nustatytų maršrutų vietovėse naudojamus orlaivius gali keisti be apribojimų.

7. Siekiant pasinaudoti šiame susitarime numatytomis teisėmis, Maroko oro vežėjo vykdoma orlaivio, priklausančio trečiosios šalies oro laivyno bendrovei, arba Europos bendrijos oro vežėjo vykdoma orlaivio, priklausančio trečiosios šalies, kitos nei minimos 5 priede, oro linijų bendrovei, nuoma su įgula turi būti išskirtinis atvejis ar tenkinti laikinuosius poreikius. Išankstinis sutikimas turi būti gautas iš valdžios institucijos, šiam oro vežėjui suteikusios nuomos leidimą, ir iš kompetentingos kitos Susitariančiosios Šalies valdžios institucijos.

## 2 PRIEDAS

*Maroko ir Europos bendrijos valstybių narių dvišaliai susitarimai*

Kaip nustatyta šio susitarimo 25 straipsnyje, šio susitarimo nuostatomis pakeičiamos atitinkamos Maroko ir valstybių narių dvišalių oro susisiekimo susitarimų nuostatos:

– **Belgijos Karalystės Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1958 m. sausio 20 d. Rabate;

Pasikeičiant raštais papildytas 20.01.1958;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas Susitarimo Memorandumu, pasirašytu 11.6.2002 Rabate;

– **Čekoslovakijos socialistinės Respublikos Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1961 m. gegužės 8 d. Rabate, kuriam Čekijos Respublika deponavo perimamumo deklaraciją;

– **Danijos Karalystės Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus** Vyriausybės oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1977 m. lapkričio 14 d. Rabate;

Pasikeičiant raštais papildytas 1977 m. lapkričio 14 d.;

– **Vokietijos Federacinės Respublikos ir Maroko Karalystės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas Bonoje 1961 m. spalio 12 d.

Iš dalies pakeistas Susitarimo Memorandumu Bonoje 1991 m. gruodžio 12 d.;

Pasikeičiant raštais iš dalies pakeistas 1997 m. balandžio 9 d. ir 1998 m. vasario 16 d.;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas Susitarimo Memorandumu, pasirašytu 1998 m. liepos 15 d. Rabate;

– **Graikijos Respublikos Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1998 m. spalio 6 d. Atėnuose;

Laikomas Susitarimo Memorandumo, pasirašyto 1998 m. spalio 6 d. Atėnuose, dalimi;

– **Ispanijos Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1970 m. liepos 7 d. Madride;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas pasikeičiant raštais 2003 m. rugpjūčio 12 d. ir 2003 m. rugpjūčio 25 d.;

– **Prancūzijos Respublikos Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1957 m. spalio 25 d. Rabate;

Pasikeičiant raštais iš dalies pakeistas 1961 m. kovo 22 d.;

Iš dalies pakeistas 1968 m. gruodžio 2 ir 5 d. posėdžių protokolais;

Iš dalies pakeistas Konsultacijų Memorandumu 1976 m. gegužės 17 ir 18 d.;

Iš dalies pakeistas Konsultacijų Memorandumu 1977 m. kovo 15 d.;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas Konsultacijų Memorandumu 1984 m. kovo 22 ir 23 d. ir pasikeičiant raštais 1984 m. kovo 14 d.

– **Italijos Respublikos Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1967 m. liepos 8 d. Romoje;

Iš dalies pakeistas Susitarimo Memorandumu, pasirašytu Romoje 2000 m. liepos 13 d.;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas pasikeičiant raštais 2001 m. spalio 17d. ir 2002 m. sausio 3 d.;

– **Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1999 m. gegužės 19 d. Varšuvoje;

– **Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1961 m. liepos 5 d. Bonoje;

– **Vengrijos Liaudies Respublikos ir Maroko Karalystės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1967 m. kovo 21 d. Rabate;

– **Maltos Respublikos Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1983 m. gegužės 26 d. Rabate;

– **Jos Didenybės Nyderlandų Karalienės Vyriausybės ir Jo Didenybės Maroko Karaliaus Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1959 m. gegužės 20 d. Rabate;

– **Austrijos Federalinės Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 2002 m. vasario 27 d. Rabate;

– **Lenkijos Liaudies Respublikos Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1969 m. lapkričio 29 d. Rabate;

– **Portugalijos ir Maroko Karalystės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1958 m. balandžio 3 d. Rabate;

Papildytas 1975 m. gruodžio 19 d. Lisabonos posėdžio protokolu;

Paskutinį kartą papildytas 2003 m. lapkričio 17 d. Lisabonos posėdžio protokolu;

– **Švedijos Karalystės Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1977 m. lapkričio 14 d. Rabate;

– Pasikeičiant raštais papildytas 1977 m. lapkričio 14 d.;

– **Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinė Karalystės Vyriausybės ir Maroko Karalystės Vyriausybės** oro susisiekimo susitarimas, pasirašytas 1965 m. spalio 22 d. Londone;

Pasikeičiant raštais iš dalies pakeistas 1968 m. spalio 10 ir 14 d.;

Iš dalies pakeistas 1997 m. kovo 14 d. Lisabonos posėdžio protokolu;

Paskutinį kartą iš dalies pakeistas 1997 m. spalio 17 d. Rabato posėdžio protokolu;

Parafuoti ar pasirašyti Maroko Karalystės ir Europos bendrijos valstybių narių oro susisiekimo paslaugų susitarimai ir kitos sutartys, kurios šio susitarimo pasirašymo dieną dar neįsigaliojo arba laikinai nėra taikomi

– 1 priede prie Susitarimo Memorandumo, pasirašyto 2001 m. birželio 20 d. Hagoje, pridedamas **Nyderlandų Karalystės Vyriausybės ir Maroko Karalystės** Vyriausybės oro susisiekimo susitarimas.

## 3 PRIEDAS

*Licencijų oro susisiekimui vykdyti ir techninių leidimų procedūros: kompetentingos valdžios institucijos*

### 1. Europos Bendrija

Vokietija

Generalinis civilinės aviacijos, karininių oro pajėgų, kosmoso ir jūrų reikalų direktoratas

Federalinė transporto, viešųjų darbų ir statinių ministerija

Austrija

Civilinės aviacijos administracija

Federalinė transporto, inovacijų ir technologijos ministerija

Belgija

Generalinis oro susisiekimo direktoratas

Federalinė mobilumo ir transporto tarnyba

Kipras

Civilinės aviacijos departamentas

Susisiekimo ir darbų ministerija

Danija

Civilinės aviacijos administracija

Ispanija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas

Skatinimo ministerija

Estija

Civilinės aviacijos administracija

Suomija

Civilinės aviacijos administracija

Prancūzija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas DGAC

Graikija

Graikijos civilinės aviacijos administracija

Transporto ir ryšių ministerija

Vengrija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas

Ekonomikos ir transporto ministerija

Airija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas

Transporto departamentas

Italija

Nacionalinė civilinės aviacijos agentūra ENAC

Latvija

Civilinės aviacijos administracija

Transporto ministerija

Lietuva

Civilinės aviacijos administracija

Liuksemburgas

Civilinės aviacijos direktoratas

Malta

Civilinės aviacijos departamentas

Nyderlandai

Aviacijos politikos direktoratas

Transporto, viešųjų darbų ir vandenų administravimo ministerija

Lenkija

Civilinės aviacijos tarnyba

Portugalija

Nacionalinis civilinės aviacijos institutas INAC

Įrangos, planavimo ir teritorijų administravimo ministerija

Čekija

Civilinės aviacijos departamentas

Jungtinė Karalystė

Aviacijos direktoratas

Transporto departamentas DfT

Slovakija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas

Transporto, pašto ir telekomunikacijų ministerija

Slovėnija

Civilinės aviacijos tarnyba

Transporto ministerija

Švedija

Civilinės aviacijos generalinis direktoratas

**2. Maroko Karalystė**

Civilinės aviacijos direktoratas

Įrangos ir transporto ministerija

## 4 PRIEDAS

*Pereinamojo laikotarpio nuostatos*

1. Už Maroko – Susitariančiosios Šalies – visų 6 priede nurodytų teisės aktų nuostatų, susijusių Bendrijos su oro susisiekimu, įgyvendinimo ir taikymo vertinimą, kurį patvirtina Jungtinis komitetas, atsakinga Europos bendrija. Jungtinio komiteto sprendimas vėliausiai turėtų būti priimtas praėjus dviems metams nuo šio susitarimo įsigaliojimo.

2. Iki šio sprendimo priėmimo dienos į 1 priedo reguliariąsias oro susisiekimo paslaugas ir nustatytus maršrutus neįtraukiama Europos bendrijos oro vežėjų laisvė didinti eismo intensyvumą Maroke, jį mažinti kitur esančiose vietovėse ir atvirkščiai bei Maroko oro vežėjų laisvė didinti eismo intensyvumą Europos bendrijos vietovėse, kad jis sumažėtų kituose Europos bendrijos vietovėse ir atvirkščiai. Tačiau 2 priede išvardytomis visomis 5-sios skrydžių laisvėmis, užtikrinamomis vienu iš Maroko ir Europos bendrijos valstybės narės susitarimų, gali būti ir toliau naudojamasi, jei valstybinės priklausomybės atžvilgiu laikomasi nediskriminavimo principo.

## 5 PRIEDAS

*Kitų šio susitarimo 3 ir 4 straipsniuose minimų valstybių sąrašas*

1. Islandijos Respublika (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
2. Lichtenšteino Kunigaikštystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
3. Norvegijos Karalystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
4. Šveicarijos Konfederacija (pagal Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl oro transporto)

## 6 PRIEDAS

*Civilinei aviacijai taikomos taisyklės*

Šių teisės aktų *„Taikomos nuostatos*“ taikomos laikantis susitarimo, jeigu šiame priede ar pereinamojo laikotarpio nuostatų 4 priede nenustatyta kitaip. Toliau, jei būtina, kiekvienam aktui nustatytos specifinės adaptacijos:

### A. AVIACIJOS SAUGA

Pastaba: Maroko, kaip EASA stebėtojo, tikslias dalyvavimo sąlygas reikės aptarti vėliau.

**Nr. 3922/91**

1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje

su pakeitimais, padarytais:

– 1996 m. lapkričio 13 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 2176/96, su mokslo ir technikos pažanga suderinančiame Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3922/91

– 1999 m. gegužės 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1069/1999, derinančiu su mokslo ir technine pažanga Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3922/91

– 2000 m. gruodžio 28 d. Komisijos reglamentu 2871/2000, derinančiu su mokslo ir technine pažanga Tarybos reglamentą (EEB) 3922/91 dėl techninių reikalavimų ir administracinės tvarkos suderinimo civilinės aviacijos srityje

– 2002 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1592/2002 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą

*Taikomos nuostatos:* 1–10, 12–13 straipsniai, išskyrus 4 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnio 2 dalies 2 sakinį ir I, II bei III priedą.

Taikomas 12 straipsnis „Valstybės narės“ skaitomas „EB valstybės narės“.

**Nr. 94/56 EB**

1994 m. lapkričio 21 d. Tarybos direktyva 94/56/EB, nustatanti civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo pagrindinius principus

*Taikomos nuostatos:* 1–12 straipsniai

**Nr. 1592/2002**

2002 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1592/2002 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą

su pakeitimais, padarytais:

– 2003 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1643/2003 iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą

– 2003 m. rugsėjo 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1701/2003, pritaikantis Reglamento (EB) Nr. 1592/2002 6 straipsnį

*Taikomos nuostatos:* 1–57 straipsniai, I ir II priedai

**Nr. 2003/42**

2003 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/42/EB dėl civilinės aviacijos įvykių pranešimų

*Taikomos nuostatos:* 1–11 straipsniai, I ir II priedai

**Nr. 1702/2003**

2003 m. rugsėjo 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1702/2003, nustatantis orlaivio tinkamumo skraidyti ir orlaivio bei susijusių jo gaminių, dalių ir prietaisų tinkamumo naudoti aplinkos atžvilgiu pažymėjimų išdavimą bei projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimą įgyvendinančias taisykles

*Taikomos nuostatos:* 1– 4 straipsniai ir priedas

**Nr. 2042/2003**

2003 m. lapkričio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo

*Taikomos nuostatos:* 1–6 straipsniai, I–IV priedai

**Nr. 104/2004**

2004 m. sausio 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 104/2004, nustatantis taisykles dėl Europos aviacijos saugos agentūros Apeliacinės valdybos organizacijos ir sudėties

*Taikomos nuostatos:* 1–7 straipsniai ir priedas

## B. ORO EISMO VADYBA

**Nr. 93/65**

1993 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 93/65/EEB dėl suderintų techninių charakteristikų skrydžių valdymo įrangai ir sistemoms pirkti apibrėžimo ir naudojimo

su pakeitimais, padarytais:

– 1997 m. kovo 25 d. Komisijos direktyva 97/15, patvirtinančia Eurokontrolės standartus ir iš dalies pakeičiančia Tarybos direktyvą 93/65/EEB dėl suderintų techninių charakteristikų skrydžių valdymo įrangai ir sistemoms pirkti apibrėžimo ir naudojimo, su pakeitimais, padarytais 2000 m. rugsėjo 6 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2082/2000, patvirtinančius Eurokontrolės standartus ir iš dalies keičiančiu Direktyvą 97/15/EB, patvirtinančią Eurokontrolės standartus ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 93/65/EEB

*Taikomos nuostatos:* 1–9 straipsniai, I ir II priedai

*Nuoroda į Tarybos direktyvą 93/65 nuo 2005 m. spalio 20 d. panaikinama.*

**Nr. 2082/2000**

2000 m. rugsėjo 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2082/2000, patvirtinantis Eurokontrolės standartus ir iš dalies keičiantis Direktyvą 97/15/EB, patvirtinančią Eurokontrolės standartus ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 93/65/EEB

su pakeitimais, padarytais:

– 2002 m. birželio 4 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 980/2002 iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 2082/2000, patvirtinantį Eurokontrolės standartus

*Taikomos nuostatos:* 1–3 straipsniai, I–III priedai

**Nr. 549/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 549/2004, nustatantis bendro Europos dangaus sukūrimo pagrindą (pagrindų reglamentas)

*Taikomos nuostatos:* 1−4 ir 9–14 straipsniai.

**Nr. 550/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (paslaugų teikimo reglamentas)

*Taikomos nuostatos:* 1–19 straipsniai

**Nr. 551/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 551/2004 dėl bendro Europos dangaus oro erdvės organizavimo ir naudojimo (oro erdvės reglamentas)

*Taikomos nuostatos:* 1–11 straipsniai

**Nr. 552/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 552/2004 dėl Europos oro eismo valdymo tinklo sąveikos (sąveikos reglamentas)

*Taikomos nuostatos:* 1–12 straipsniai

## C. APLINKA

**Nr. 89/629**

1989 m. gruodžio 4 d. Tarybos direktyva 89/629/EEB dėl civilinių ikigarsinių reaktyvinių lėktuvų triukšmo skleidimo ribojimo

*Taikomos nuostatos:* 1–8 straipsniai

**Nr. 92/14**

1992 m. kovo 2 d. Tarybos direktyva 92/14/EEB dėl lėktuvų, kuriems taikomi Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos antrosios redakcijos (1988 m.) 16 priedo 1 tomo II dalies 2 skyriaus reikalavimai, naudojimo apribojimo

su pakeitimais, padarytais:

– 1998 m. kovo 30 d. Tarybos direktyva 98/20/EB iš dalies keičiančia Direktyvą 92/14/EEB dėl lėktuvų, kuriems taikomi Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos antrosios redakcijos (1988 m.) 16 priedo 1 tomo II dalies 2 skyrius reikalavimai, naudojimo apribojimo

– 1999 m. balandžio 21 d. Komisijos direktyvoje 1999/28/EB, iš dalies keičiančioje Tarybos direktyvos 92/14/EEB dėl lėktuvų, kuriems taikomi Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos antrosios redakcijos (1988 m.) 16 priedo 1 tomo II dalies 2 skyriaus reikalavimai, naudojimo apribojimo priedą

– 2001 m. gegužės 21 d. Komisijos direktyva 991/2001/EB iš dalies keičiančia Tarybos direktyvos 92/14/EEB dėl lėktuvų, kuriems taikomi Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos antrosios redakcijos (1988 m.) 16 priedo 1 tomo II dalies 2 skyriaus reikalavimai, naudojimo apribojimo priedą

*Taikomos nuostatos:* 1–11straipsniai ir priedas

**Nr. 2002/30**

2002 m. kovo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/30/EB dėl taisyklių ir tvarkos, reglamentuojančios triukšmingų operacijų apribojimų įvedimą Bendrijos oro uostuose, nustatymo

*Taikomos nuostatos:* 1–15 straipsniai, I ir II priedai

**Nr. 2002/49**

2002 m. birželio 25 d. Europos parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo

*Taikomos nuostatos:* 1–16 straipsniai, I–IV priedai

## D. VARTOTOJŲ APSAUGA

**Nr. 90/314**

1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyva 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų

*Taikomos nuostatos:* 1–10 straipsniai

**Nr. 92/59**

1992 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 92/59/EEB dėl bendrosios produktų saugos

*Taikomos nuostatos:* 1– 19

**Nr. 93/13**

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

*Taikomos nuostatos:* 1–10 straipsniai ir priedas

**Nr. 95/46**

1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo

*Taikomos nuostatos:* 1– 34

**Nr. 2027/97**

1997 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės nelaimingų atsitikimų atveju

su pakeitimais, padarytais:

– 2002 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 889/2002, iš dalies keičiančiame Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės nelaimingų atsitikimų atveju

Taikomos nuostatos: 1– 8

**Nr. 261/2004**

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 295/91

Taikomos nuostatos: 1–17 straipsniai

## E. KOMPIUTERINĖS REZERVAVIMO SISTEMOS

**Nr. 2299/1989**

1989 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2299/1989 dėl elgesio su kompiuterinėmis rezervavimo sistemomis kodekso

su pakeitimais, padarytais:

– 1993 m. spalio 29 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3089/93, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 2299/89 dėl elgesio su kompiuterinėmis rezervavimo sistemomis kodekso

– 8.2.1999 Tarybos reglamentas (EB) Nr. 323/1999, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) 2229/89 dėl elgesio su kompiuterinėmis rezervavimo sistemomis (KRS) kodekso

*Taikomos nuostatos:* 1–22 straipsniai ir priedas

## F. SOCIALINIAI ASPEKTAI

**Nr. 1989/391**

1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo

*Taikomos nuostatos:* 1−16 ir 18−19 straipsniai

**Nr. 2003/88**

2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų

*Taikomos nuostatos:* 1−19, 21–24 ir 26–29 straipsniai

**Nr. 2000/79**

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/79 dėl Europos aviakompanijų asociacijos (AEA), Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF), Europos skrydžių įgulų asociacijos (ECA), Europos regioninių aviakompanijų asociacijos (ERA) ir Tarptautinės oro vežėjų asociacijos (IACA) Europos susitarimo dėl civilinės aviacijos mobiliųjų darbuotojų darbo laiko organizavimo

*Taikomos nuostatos:* 1–5 straipsniai

## G. KITI TEISĖS AKTAI

**Nr. 91/670**

1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyva 91/670/EEB dėl personalo licencijų vykdyti civilinės aviacijos funkcijas abipusio pripažinimo

*Taikomos nuostatos:* 1–8 straipsniai ir priedas